

ХЕРСОНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ

27
травня
2026
року

Херсон-Кропивницький

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
STATE UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES IN KONIN (POLAND)
CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT ZU KIEL (GERMANY)
LATVIA UNIVERSITY OF LIFE SCIENCES AND TECHNOLOGIES (LATVIA)
IVANE JAVAKHISHVILI TBILISI STATE UNIVERSITY (GEORGIA)
KATOWICE BUSINESS UNIVERSITY (POLAND)
UNIVERSITY OF INFORMATION TECHNOLOGY AND MANAGEMENT
(RZESZÓW, POLAND)
ACADEMY OF SILESIA (KATOWICE, POLAND)
PONTIFICAL CATHOLIC UNIVERSITY OF PARANÁ (PUCPR) (CURITIBA, BRAZIL)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (УКРАЇНА)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (УКРАЇНА)
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО (УКРАЇНА)
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА
БІЗНЕС ОСВІТИ (УКРАЇНА)
СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ (УКРАЇНА)
КІРОВОГРАДСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЕКСПЕРТНО-
КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ (УКРАЇНА)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОРАДЧА СЛУЖБА" (УКРАЇНА)
ВІДДІЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ПОСЕРЕДНИЦТВА І
ПРИМИРЕННЯ В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН Й ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ

*МАТЕРІАЛИ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ*

27 травня 2026 року

Херсон-Кропивницький

Підприємництво, облік та фінанси: сучасний стан й перспективи повоєнного відродження: матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м.Херсон - Кропивницький, 27 травня 2026р.). – Херсон: ХДАЕУ, 2026, 568 с.

У збірнику розміщено матеріали, в яких узагальнено результати Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ОБЛІК ТА ФІНАНСИ: СУЧАСНИЙ СТАН Й ПЕРСПЕКТИВИ ПОВОЄННОГО ВІДРОДЖЕННЯ», яка організовувалася кафедрою підприємництва, обліку та фінансів на базі Херсонського державного аграрно-економічного університету

Редакційна колегія:

КАРНАУШЕНКО Алла, к.е.н., доцент, завідувач кафедри підприємництва, обліку та фінансів

КОНОНЕНКО Леся, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів

ПОВОД Тетяна, к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів

Організатори випуску збірника:

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з думками і позицією редакції. Тези доповідей друкуються в авторській редакції. Автори несуть безпосередню відповідальність за зміст поданих матеріалів, достовірність наведених фактів, посилань, правопис власних імен, дотримання академічної доброчесності тощо.

Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій.

©ХДАЕУ, 2026

©Колектив авторів, 2026

Гаряга Л.О., Буряченко А.В. Трансформація бізнес-процесів банківського кредитування в умовах цифровізації	133
Горяча О.Л. Інноваційні підходи до управління підприємствами сфери гостинності	138
Грабарь Є.О. Фіскальні та цифрові важелі стимулювання аграрного бізнесу в контексті стратегії повоєнного відновлення України	141
Грабек Я.А., Мудрак Р.П. Місце тваринницьких галузей в стратегії формування та розвитку ланцюга вартості в аграрному секторі економіки України в умовах євроінтеграції	144
Данилишин М.С. Забезпечення рівноваги фінансового розвитку бурякоцукрової галузі в умовах викликів та обмежень	148
Дебела І.М. Автономні адаптивні моделі на основі ШІ в стратегічному менеджменті	152
Дмитришин Б.В., Бондар О.В. Регіональні механізми підтримки підприємництва в умовах воєнного стану: досвід Кіровоградської області	156
Дуга В.О., Дибець О.С. Інтелектуальні технології в індустрії гостинності та туризмі: трансформація сервісу в умовах цифровізації	159
Дуга В.О., Кожухар В.О. Економіка уваги у соціальних мережах: конкуренція підприємств сфери гостинності та туризму за цифрову видимість	164
Дуда Г.Б., Полянська В. Стратегічний маркетинг та візуальна ідентичність брендів сталої моди: практичний кейс «RE:CYCLE»	167
Дуда Г.Б., Ходорська С. Роль візуального брендингу у просуванні дитячого контенту в соціальних мережах	171
Єрмолаєва М.В., Канцедаль Н.А., Тютюнник С.В. Облікове забезпечення релокації та відновлення бізнесу в умовах воєнних викликів	174

Єрмолаєва М. В.

*к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

Канцедал Н. А.

*к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

Тютюнник С. В.

*к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава, Україна*

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЛОКАЦІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Воєнні дії, що відбуваються на території України, призводять до того, що сотні підприємств вимушені переміщувати потужності (релокуватися) або відновлювати господарську діяльність з нуля. Релокація бізнесу почалась з початком повномасштабного вторгнення. За 2025 рік за даними «Опендатабот» близько 12 тис. компаній змінили свою юридичну адресу і кількість міграцій бізнесу зросла на 11% у порівнянні з 2024 р. [1]. У цих умовах класичний облік розширює сферу свого впливу. Бухгалтер і фінансовий директор стають антикризовими менеджерами.

В першу чергу необхідно чітко визначитись із сутністю використаного терміну «релокація» з позиції його відображення в бухгалтерському обліку. Вважаємо, що під релокацією слід розуміти процес переміщення бізнесу, який

являє собою комплекс господарських операцій, що генерують специфічні витрати.

Головною проблема для бухгалтера, на нашу думку, є необхідність правильної класифікації цих витрат згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби» та НП(С)БО 16 «Витрати».

Облікове забезпечення цього етапу пропонуємо розділити на три складові.

1. Облік основних засобів. Тут необхідно визначитися з обліковою політикою щодо витрат. Дискусійним є питання щодо облікового відображення витрат на демонтаж, транспортування та монтаж обладнання на новому місці. Слід зазначити, що витрати на переміщення вже введених в експлуатацію основних засобів на інше місце не збільшують їхню первісну вартість. Відповідно до НП(С)БО 7, такі витрати визнаються витратами звітного періоду і відображаються на витратних рахунках 9-го класу.

Якщо ж переміщення основних засобів супроводжується їх модернізацією, дообладнанням або адаптацією виробничих ліній під нові технічні умови місця розташування підприємства, що в майбутньому призведе до збільшення економічних вигід (наприклад, збільшиться обсяг випуску продукції), такі витрати капіталізуються і збільшують первісну вартість об'єктів.

2. Облік логістики та супутніх послуг. Релокація бізнесу супроводжується залученням сторонніх перевізників, експедиторів, страхових компаній (страхування вантажу в дорозі) та іншими витратами. Ці витрати є витратами звітного періоду. Проте для цілей управлінського обліку ми рекомендуємо запровадити окрему аналітику. Наприклад, відкрити субрахунок третього порядку 949/1 «Релокація». Це дозволить адміністрації підприємства чітко бачити витрати, понесені під час переміщення виробничих потужностей підприємства в іншу місцевість, і не змішувати їх зі звичайною операційною діяльністю.

На новому місці може виникнути потреба в оренді приміщень, які потребують ремонту або адаптації. При цьому витрати на поліпшення орендованого майна обліковуються як створення окремого об'єкта незавершених капітальних інвестицій (субрахунок 153 «Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів») з подальшим визнанням на субрахунку 117.

3. Облік «людського капіталу». Під час перевезення обладнання компанії часто фінансують переїзд штату. Ці витрати можуть складатися з витрат на переїзд персоналу разом із сім'ями, оплати житла на перші місяці, компенсації добогих за час у дорозі. У бухгалтерському обліку такі витрати відносять до витрат на оплату праці або інших заохочувальних та компенсаційних виплат.

Слід зауважити, що компенсація вартості переїзду та проживання за ініціативою роботодавця, в податковому обліку може трактуватися як додаткове благо працівника, внаслідок чого виникає необхідність утримання ПДФО та ВЗ. Для запобігання таким ситуаціям роботодавцю слід оптимізувати цей процес шляхом правильного документування (наприклад, оформлення релокації як виробничого відрядження або через колективний договір як гарантійні виплати при переведенні на роботу в іншу місцевість згідно зі ст. 120 КЗпП. В такому випадку ці виплати не вважаються додатковим благом і не оподатковуються ПДФО).

Перед початком процесу відновлення підприємство зобов'язане провести повну ревізію наявних ресурсів. Основною обліковою проблемою в умовах форс-мажору є підтвердження втрати при відсутності фізичного доступу до активів [2]. У цьому контексті обліково-аналітичне забезпечення базується на трьох критичних процедурах:

1. Проведення інвентаризації в умовах воєнного стану. Відповідно до Положення № 879, в разі форс-мажорних обставин (а воєнні дії є саме форс-мажорними обставинами), проведення інвентаризації активів є обов'язковим. Проте в умовах форс-мажору діє особливий алгоритм:

- в першу чергу можливе відтермінування процедури: якщо майно перебуває на тимчасово окупованій території або в зоні ведення бойових дій, керівник підприємства видає наказ, яким фіксує неможливість доступу членів комісії до активів.

- по-друге, інвентаризація проводиться станом на 1-ше число місяця, наступного за місяцем, у якому зникли перешкоди для доступу (територія деокупована, безпекова ситуація стабілізувалася). Лише на основі цього фінального інвентаризаційного акту можна офіційно списати майно з балансу.

2. Облік майна, що перебуває на окупованих територіях або знищених активів. До моменту настання такої безпекової ситуації, яка надасть можливість фізичного доступу до майна підприємства і відновлення контролю над ним, вважаємо можливим переведення такого майна на окремі субрахунки рахунку 10 «Основні засоби». Наприклад – 103/1 – Будинки і споруди на окупованій території.

При виявлених пошкодженнях майна слід керуватися НПСБО 28 «Зменшення корисності активів» і розрахувати суму очікуваного відшкодування [4]. Якщо є впевненість в тому, що майно знищено, то його списують на підставі Акту інвентаризації.

Актуальним є питання джерел фінансування процесів відновлення. На сьогодні основними джерелами для релокованих та постраждалих внаслідок війни підприємств є державні програми підтримки (наприклад, доступні кредити «5-7-9%»), міжнародні безповоротні гранти, благодійна допомога, а в подальшому - отримання репарацій від країни-агресора.

Міжнародні гранти є на сьогодні одним із суттєвих джерел для відновлення бізнесу. Вони можуть надаватися на придбання нового обладнання, покриття витрат на заробітну плату чи релокацію і є цільовим фінансуванням. У зв'язку з цим виникає потреба у визнанні та відображенні в обліку з одного боку цільового фінансування, а з іншого – доходу. Слід зазначити, що дохід від

цільового фінансування визнається в обліку при підтвердженні того, що умови гранту (цільового фінансування) будуть виконані і протягом тих періодів, у яких були понесені витрати, пов'язані з цим грантом.

Якщо грант надається для покриття поточних витрат, то дохід буде визнано одночасно з визнанням відповідних витрат. Якщо грант надано на придбання або створення матеріально-технічної бази (для капітальних інвестицій), то дохід визнається в сумі, що дорівнює нарахованій амортизації необоротних активів протягом строку їх корисного використання.

Для отримання в майбутньому репарацій від країни-агресора необхідні судові рішення на основі поданих позовів. Проте, в поточному бухгалтерському обліку суми відшкодувань не визнаються дебіторською заборгованістю чи доходом. Такий потенційний дохід класифікується як непередбачений (умовний) актив і відображається на забалансовому рахунку 04 та детально розкривається у примітках до фінансової звітності. На баланс ці суми потраплять лише тоді, коли кошти реально надійдуть на рахунок або буде винесене остаточне судове рішення, що підлягає безумовному виконанню.

Список використаних джерел

1. Михайло Тарчинець. Понад 12 тисяч компаній релокувалося у 2025 році. *AIN*. 2026. URL: <https://ain.ua/2026/03/04/ponad-12-tisiac-kompanii-relokuvalisia-u-2025-roci/>
2. Єрмолаєва М., Луценко Д. Воєнні втрати аграрного сектору: моніторинг, організація обліку та звітність. *Acta Academiae Beregsiensis. Economics*. 2025. № 1(11). С. 292-300. URL: <https://doi.org/10.58423/2786-6742/2025-11-292-300>
3. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань.: затв. Наказом МФУ від 2.09.2014 р. № 879. Дата оновлення 23.12.2025 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: затв. Наказом МФУ від 24.12.2004 р. № 817. Дата оновлення 3.11.2020 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text>